

כג. ניכר ער האמור לעיל שיום השבת שייך לששת ימי השבוע שלפניו -- שייך יום השבת גם ליום השבת שלפניו

ואע"פ שהענין דמיני מתבררין כולו יומי קאי לכאורה רק על ששת ימי השבוע. אעפ"כ מבואר ככ"ט שגם יום השבת מתברר מיום השבת שלפניו.

וכמבואר בספרי קבלה וחסידות שישנו ענין השבת שקודם לששת ימי בראשית. שממנו מתבררים כל ששת ימי בראשית. אע"פ שהמגיד (ראה סידור שער הק"ש עה. סע"ד ואילך) מבאר שכללות כציאות הזמן הוא ענין שנברא ונתחדש ומבלי להיכנס לפרטי הביאור בזה.

וענין זה מצינו גם בנגלה -- מולד בהר"ד ומולד תורה (ראה אציק' תלמודית ערך בהר"ד). שזהו מולד חרש השרי של השנה שקודם ברה"ע. כמבואר במדרש"ל (ר"ה ח. א) שבכ"ה כאלול נברא העולם. ומאחר שיום אחד בשנה חשוב שנה"ל (ר"ה ב. ב.) מובן שישנה השנה שקודם ברה"ע (אע"פ שהזמן עצמו נברא, כנ"ל).

וכנוגע לענינו -- יום השבת חל בט"ז תמוז, ובמוצאי שבת מתחיל היום שלאחר זה -- שבעה עשר בתמוז, וי"ז תמוז שייך במיוחד לט' תמוז, שזהו יום השבת שקודם שבת זה. כדלקמן.

פד. כדי לדעת איזה מאורע אירע בט' תמוז -- לא צריכים להיות בקי בתורה, כי ישנו ספר שנקרא "דבר יום ביומו" שהוא מלקט ומביא אה כל המאורעות המסופרים בתושב"כ ובתושב"פ, לפי סדר הימים; צריכים רק לדעת שישנו ספר כזה, ואז יכולים למצוא בקלות ולדעת איזה מאורע אירע ביום זה.

מסופר בתנ"ך (ירמ' נב, ר"ז) ש.בחדש הרביעי כתשעה לחודש גר' ותבקע העיר". ומבואר בגמרא (תענית כח, ב) ש.בראשונה הובקעה העיר כתשעה בתמוז, בשני' בשבעה עשר כו". ומבואר בטו"ע (או"ח סתקמ"ט ס"ב) שמה שאנו מתענים ב"ז בתמוז ולא בט' בתמוז, הרי זה, משום דחורבן בית שני חמיר לן". וכתב המג"א (שאדה"ז מביאו בכ"מ בתור פוסק כו'), ולא רצו לגזור תענית גם בט' כו, דאין מטריחין על הציבור יותר מדאי".

[ובזה רואים גדל הענין דאהבת ישראל -- שמשום זה לא רצו להטריח על בני' ולקבוע ב' צומות בסמיכות זמן זה לזה -- ט' תמוז וי"ז בתמוז].

ובירושלמי (תענית פ"ד ה"ה) איתא שגם בראשונה הובקעה העיר ב"ז תמוז, ומ"ש, בתשעה לחדש גר". הנה, קלקול חשבונות יש כאן".

והנה, הנפק"מ בנוגע לפרעל בין שיטת הבבלי לשיטת הירושלמי היא -- אם בעל נפש צריך להחמיר על עצמו ולהתענות גם בט' תמוז: לשיטת הבבלי שבראשונה הובקעה העיר בט' תמוז, הנה, בעל נפש יתענה גם בט"ז (כמ"ש המג"א שם), כמ"כ לשיטת הירושלמי ש.קלקול חשבונות יש כאן". הנה גם בעל נפש לא צריך להתענות בט' תמוז (ראה מחה"ש שם), מאחר שכיום זה לא אירע דבר בלתי רצוי, ולכן, ביום זה צריך להיות ענין השמחה כו, כמ"ש עבדו את ה' בשמחה".

כה. וצריך להבין:

ידוע הכלל שלא שייך שתהי' מחלוקת במציאות, ולאמרה בענינו, המחלוקת בין הבבלי לירושלמי היא מחלוקת במציאות -- לדברי הבבלי נבקעה העיר בראשונה בט' תמוז, ולדברי הירושלמי נבקעה העיר (גם) בראשונה ב"ז תמוז, ואז יתאוס זה גם הכלל שלא שייך שתהי' מחלוקת במציאות!

והביאור בזה:

גם בן חמס למקרא למד בנוגע לזמני' שבמציאות, אמה, ר"ה הנשם ית' אציק' נפ' ג' יום ואח"כ נאמר, "ידר הכבוד" ויש' לו ית' השת' השת'... כשהורדן הורדן ביהמים אם יהורו ירו' גשמי ברכה, ומש"ל חורו היו לנבול".

ועפ"ז מובן שבתחילה הענין או אפשר עדיין להיות זה יום בסיפ' ית' שנים הענין הבלתי רצוי יהפך זהו דבר טוב, גשמי ברכה.

וע"ד המדינה בהתוועדות הקודמת יש"פ כלק סל"א. בנוגע למרז"ל ותענית ב או ג. מפתחות כידו של הקב"ד כ"ו שגם כאשר ישנם גשמים. אי אפשר לדעת אם כתוצאה מזה יבוא ענין הפרנסה כו. ע"ד מרז"ל ור"ה טו. או ש.א.רם נידון ככל יום" אע"פ שכבר היה הדין הכללי כר"ד כו. האד הונטרס ימעני סוף מ"י ואילך.

יעד"י בנוגע לענינו

כאשר הובקעה העיר בחשעה בתמוה עדיין היו יכולים להפוך את כללות הענין שהיה באופן דגשמי ברכ"ה היינו שאם ענין זה היו פועל עליהם שיעשו תשובה וכו'. היו מהפכים את הענין והובקעה העיר גופא לענין טוב. אלא מאתר שלא עשו תשובה. הנה כאשר בא י"ו בתמוה נעשה הענין והובקעה העיר כאופן ובלתי רצוי. שאי אפשר לשנותו.

פ. והביאור בזה:

ידוע שכאשר ישנה עיר בצורה (בעלת חומה וכו'). קשה יותר לכבוש את העיר. ולכן מצונו במלחמת סיחון ש.ו.א.ס"ף סיחון את כל עמו ויצא לקראת ישראל גר" (חוקק כא. כג.) וכפרש"י: "אמר הקב"ה מה אני כמדיח על בני כל זאת לצור כו' וכפרט שהשבון היתה עיר ש.א.ין כל ברי" יכולה לכבשה". נתן בלב כל אנשי המלחמה לצאת מן העיירות כו' ושם נפלו. ומשם הלכו ישראל אל הערים ואין צומד לנגדם" ומה מוכן שקל יותר להלחם עם האויב כאשר האויב לא נמצא בתוך עיר בצורה.

ועד"ו מצונו בכיבוש יהושע. שכאשר היו צריך לכבוש את העיר. העמיד מארב מאחורי העיר. ובני"י העמידו פנים שהם בורחים מפני יושבי העיר. וכאשר יצאו אנשי העיר הבצורה כדי להדוף אחרי בני"י יצאו מן המארב והקפו את אנשי בני"י כלפניהם וכאחריהם (יהושע ח. ד"כב). ועפ"ו מוכן בנוגע לענינו. גישנה אפשרות שהענין והובקעה העיר יתהפך לטוב (בדוגמת גשמי ברכ"ה).

הפירוש בהובקעה העיר הוא — יגעשהה פירצה בחומה (ולא שהחריבו את כל החומה). והנה כאשר ישנה פירצה קטנה בחומה. מוכן שהיא ארוב לא יכול להיכנס לעיר בבת אחת. אלא בזה אתר זה — ואז ישנה אפשרות שיוכלו לנצח את האויב בקלות יותר. בדוגמת הנצחון הבא ע"י המארב. כי חיכף בתחילת כניסת חיל האויב לעיר. הרי האויב הוא במיעוט לגבי אנשי העיר. ואז יכולים אנשי העיר לנצח את האויב בקלות יותר.

ועפ"ו מוכן שאם בני"י היו עושים תשובה כראותם שהובקעה העיר בט"ו תמוה.

[היינו. שלאחרי שבני"י לא שמעו לתוכחת הנביאים ולא חזרו בתשובה. שלח הקב"ה את נבוכדנאצר מלך בבל ונבחראדן שר הצבא שלו שיעשו פירצה בחומה ירושלים. כדי לעורר את בני"י לחזור בתשובה].

היו מהפכים את הענין והובקעה העיר שבט"ו תמוה לענין טוב (בדוגמת הפיכת המבול לגשמי ברכ"ה) — ע"ז שהיו מנצחים את האויב בקלות יותר. שהיו גם ע"פ דרך הטבע. ועאכ"כ באופן שלמעלה הדרך הטבע.

ועפ"ו מוכן ההיפוך שבין הכללי לירושלמי:

לבי"ע הובקעה העיר כראותם ט"ו תמוה. ומ"ש בירושלמי. לקול חשבונות יש כאן". הכוונה בזה. שבני"י טעו בחשבון שיהיה שהובקעה העיר הרי זה באופן דגוירה שאי אפשר לשנותה. ולא היה שיעור התשובה. יכולים להפוך זאת לענין טוב. אבל כאשר... הנה בני"י חשבו הובקעה העיר רק כדי לעורר את בני"י לתשובה. וע"י ענין החשובה היו יכולים להפוך זאת לטוב. רק בני"י בתמוה הובקעה העיר כאופן של גוירה. שאי אפשר כבר לשנותה.

פ. הדריאה מזה בנוגע הפיעל

הנחה פרטית כרתי מונגה

כאשר נמצאים בערב י"ז בתמוז ומדברים אדות הענין ד"ז בתמוז — שצריכים להוסיף בלימוד התורה ובנתינת צדקה. ע"פ מש"נ (ישעי' א. כז) „ציון כמשפט (תורה) תפדה ושבי' בצדקה" הרי משיח בא „נא" ויהפכו ימים אלו לישון ולשמחה ולמועדים טובים, וא"כ לשם מה מדברים אדות הענין ד"ז בתמוז וכו'!

הנה על זה באה ההוראה מכל האמור לעיל — שע"י ענין החשובה כו' יכולים להפוך את הענין הבלתי־רצוי שבי"ז בתמוז לענין טוב (כאופן הגשמי ברכה). כדוגמת הזמן שמש' תמוז ועד י"ז בתמוז שהיו יכולים לפעול שבענין ההיסקיה העיר יהו' ענין טוב (כנ"ל בארוכה).

לפיכך צריכים להוסיף בלימוד התורה ובנתינת הצדקה וכו'. כדי שע"י יהפכו ימים אלו לישון ולשמחה ולמועדים טובים — שכל פרט וישון. שמחה. מועדים טובים) מוסיף עוד ענין נגלה.

וה"ל פעלים את הגאולה האמיתית והשלימה. כאופן ד.מ.ד. הן נגאלין". אפילו ביום השבת.

ואע"פ שישנה שקו"ט אם אלי' הנביא ומשיח יכולים לבוא בשבת וכו' — הנה כמו שתשבי יתרון קושיה ואבעיות. כמו"כ יתרון קושיא זו!

וכמדובר בהתוועדות הקודמת (ש"פ כלק ס"ח) שמאחר וכל ישראל בחזקת כשרות. מובן שבאור"א כ"ישראל יסכים לילך לישון עם קושיא זו העיקר שתיכף ומיד יבוא אלי' הנביא ויבשר אודות הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

וכאמור שמש"ח צדקנו בא תיכף ומיד. אפי' ביום השבת. ועאכו"כ בשבת שלאחרי י"ב וי"ג תמוז. ולפני י"ז בתמוז.

והענין ד.יום שכולו שבת" נפעל עוד באלף הששי. כדוגמת תוספת שבת שצריכים להוסיף כחול על הקודש, ואם ישנה קושיא שהחשבון ד.יום שכולו שבת" אינו מתאים בדיוק וכו' — יהי זה באופן דיתרון האור מן החושך שבקושיא זו!

ויהי"ר שיהי' הענין ד.נגאלין מיד". למטה מעשרה טפחים בביאת משיח צדקנו. בעגלא רידן.

כח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה קודש ישראל לה' גו'.

כט. בפרשת השבוע עה"פ (כט. יח) „ומנחתם ונסכיהם לפרנס". מפרש רש"י: „פרי החג ע' הם. כנגד ע' אומות עו"ג. שמתעצטים והולכים. סימן כלי' להם. וביכי המקדש היו מגינין עליהם מן היסודין".

וצריך להבין

א) הקושיא הדיעה — איזה קושי ישנו בפשוטו של מקרא. שמשום זה צריך רש"י לבאר פסוק זה. הרי גם אם רש"י לא היה מפרש כ'א מה היה פסוק זה מובן לבן חמש למקרא ע"פ פשוטו!

ב) רש"י כותב כאן ענין כללי השייך לכל הקרבנות דחגה"ס. וא"כ. מדוע כותב זאת עה"פ המורה אדות הקרבנות דיום השני — לכאורה ה"ו מתאים יותר לכתוב ענין זה בנוגע ליום ראשון (התחלת הקרבנות דחגה"ס). או בנוגע ליום השביעי (סיום הקרבנות דחגה"ס). ומדוע כותב זאת רש"י בנוגע ליום שני דוקא?

ג) בדברי רש"י ישנה סתירה מיני' וכו'. וזוהי פירושו כותב שאח"כ הם. כמתעצטים והולכים. סימן כלי' להם" ובהמשך כותב „וימי המקדש היו מגינין עליהם כו" — דבר המפוטרי!

ד) המקור דפרש"י הוא בנמרא סיכה ינה. ב"ו. ושם: „הני שבצים פרים כנגד מי. כנגד שבצים אומות יכו' כזמן שביהמ"ק היום מזה משה עליהם" ובפירושו: „לכפר עליהם שירדו